

třetí kapitole přehled o stavu příprav ČR na vstup do eurozóny a ve čtvrté kapitole, jako jeho protipól, zkušenosti a zhodnocení dosavadních poznatků získaných SR prvními kroky po vstupu do eurozóny.

Kapitola Veřejná správa ve SR vede čtenáře systematicky historií formování veřejné správy na Slovensku a ukazuje na velmi složitý proces demokratizace institucionálního zájmu veřejné správy po listopadu 1989. Přesto se zdá, že v profilování veřejné správy jsou autoři více akcentováni institucionální formy veřejné obecní samosprávy a její funkce v přípravě a realizaci rozpočtů, než souběžně působící formy a činnost státní správy. Čtenář tak v této části nedostává dostatečné informace o řešení nedostatkových finančních zdrojů pro rozvoj obcí, zejména v současném období ekonomické krize.

Kapitola Veřejná správa v ČR je posunuta do období po listopadu 1989 a zabývá se popisem jednotlivých kroků, kterými musela projít transformace veřejné správy v řešení obdobných problémů decentralizace a demokratizace, jako tomu bylo na Slovensku. Příspěvky autorů této části ukazují, že řešení institucionálně zakotvených kompetencí výkonu státní správy a jejich rovnováha s výkonem veřejné samosprávy jsou stále otevřená. Dvoji pojetí krajů, přetrvávající vymezení okresů jako územních jednotek a další ukazují na ne zcela přehledné řešení zejména z hlediska občana.

Kapitola věnovaná Veřejné správě v ČR pokračuje příspěvky k přípravě ČR ke vstupu do eurozóny. Již samo pojetí této části kapitoly, do níž byly zařazeny názory a stanoviska politické reprezentace občanů ČR svědčí o přetrvávajícím napětí mezi politickými stranami, které se projevuje v boji o politickou moc a které tak zpomaluje vytvoření předpokladů pro vstup ČR do eurozóny. Svědectvím o tom je vývoj mandatorních výdajů pro řešení problémů rozvoje obcí, ale také důchodového systému a dalších částí souvisejících s tvorbou státního rozpočtu a snižování zadluženosti země. Velmi významné jsou naopak v této části výsledky opatření ke vzdělávání zaměstnanců státní správy, k modernizaci státní správy strategií SMART ADMINISTRATION a naplňování státních priorit v oblasti e-governmentu.

Zdá se, že jádro celé publikace tvoří zkušenosti SR ve vybraných oblastech po zavedení eura. Zde ovšem autoři narazili na reálný problém souběžně probíhající ekonomické krize, která se rozvinula právě v době, kdy SR vstoupila do eurozóny. Vedle klíčových rozhodnutí, která musela podstoupit exekutiva státu, zde reálně zapůsobily síly omezení průmyslové výroby, dovozu a možností vývozu. Tyto jevy byly provázány růstem nezaměstnanosti, výrazně diferencovaným podle rozvinutosti ekonomiky v území státu. Autoři na mnoha výsledcích vlastních výzkumů dokládají souvislosti vývoje státu, životní úroveň obyvatelstva a snižování životní úrovně, které těmito procesy bylo nastartováno. Publikace tak přináší mimořádný a neopakovatelný příklad souběhu důležité transformace státu, jehož vývoj byl donedávna shodný s vývojem ČR. Domnívám se, že toto podrobné, důsledně analytické pojetí a zpracování současně probíhající události je největším přínosem publikace. Bylo velmi šťastným počinem přistoupit k uvedené závažné problematice publikováním autorských příspěvků, které nenechávají žádné bezobsažné výplně a dávají souhrnný pohled na složitý společenský děj. Tato kniha bude určitě dlouhodobě použitelnou pomůckou pro všechny, kteří budou hledat prostředky jak v budoucnu zabránit vzniku ekonomických krizí podobných rozměrů, které výrazně posměňují výsledky očekávání, jež má společnost při vstupu do eurozóny.

I. HÁLEK

* Masarykova univerzita Brno 2009, 231 s.

Geografické aspekty středoevropského prostoru, 1.díl.*

Sborník byl vydán u příležitosti již 17. mezinárodní geografické konference konané ve dnech 9. 9. a 10. 9. 2009 v Brně pod názvem Geografické aspekty středoevropského prostoru. Tyto pravidelné konference pořádají vždy střídavě katedra geografie Pedagogické fakulty MU Brno a katedra geografie a regionální

ho rozvoja Fakulty prírodných vied Univerzity K. Filozofa v Nitre.

Recenzovaný zborník predstavuje ucelený výstup práve z poslednej konferencie pořadanej v Brne. Tyto konferencie jsou vždy významnou příležitostí ke konfrontaci metodologických postupů a výsledků výzkumů napříč jednotlivými disciplínami geografie, a to zejména pro mladé začínající geografzy z ČR, SR, ale i okolních zemí Střední Evropy. Jednáni konferencie a stejně tak uvedeny zborník byly, rozdělány do čtyř tematických bloků: Krajina České a Slovenské republiky v Evropské unii, Socioekonomická geografie v kontextu Evropské unie, Výzkum v didaktice geografie a Kartografie a geoinformatika ve službách geografie.

Nejvíce příspěvků (12) je prezentováno v sekci Krajina ČR a SR v EU. Odborné zaměření jednotlivých příspěvků je velmi různorodé, což dokumentuje obrovský záber geografie jako takové a její značné propojení na ostatní vědecké obory. V oblasti teoretické geografie a nauky o krajině se pohybují především příspěvky J. Vencálka (Ostravská univerzita) – Přeshraniční region ČR – SR ve světle holistických principů studia krajinné reality a – V. Čecha (Prešovská univerzita) – Pojem region, regionalizacia a FG regionalizacia (teoreticko – metodické základy). Naopak ryze praktické výstupy je možné sledovat u řady dalších příspěvků, z nichž jako velmi zdařilé je nutné uvést zejména práce A. Gajdoše a kol. (Univerzita Banská Bystrica) – Čiasťkový potenciál krajiny Starohorských vrchov, vplyv na vodné hospodárstvo na báze podzemných vod – a také práci M. Farský, L. Měsíček (Univerzita Ústí nad Labem) – Energetická koncepce ČR a vývoj krajiny v Severočeské hnědouhelné pánvi. Velmi zajímavý příspěvek rovněž představuje pokus V. Čecha o stanovení prostorových struktur a FG komplexů Vlašské kotliny v němž autor poměrně zdařile navazuje na tradiční slovenskou krajinářskou školu představovanou v minulosti především pracemi L. Mičana.

V sekci Socioekonomická geografie v kontextu Evropské unie bylo prezentováno celkem 10 prací, a to rovněž velmi širokého záberu. Obecnými tendencemi globální krize v ČR a také vybranými demografickými změnami v ČR se zabývá P. Chalupa (MU Brno),

otázky vybraných specifických nezaměstnanosti na Slovensku řeší P. Bacsó a A. Dubcová (Univerzita Nitra) a vývoji urbanizace a městského obyvatelstva na Slovensku věnuje pozornost G. Czaková (Univerzita Nitra). Naopak problematice rozvoje venkova v duchu SZP EU a Agendy 2000 jsou věnovány především příspěvky I. Svobodové (MU Brno) – Využití obnovitelných zdrojů energie jako součást rozvoje venkova – L. Lněničky (MU Brno) – Integrované plány jako nový nástroj regionální politiky v ČR – a V. Chrenšřčové a K. Pavličkové (UK Bratislava) – Možnosti a omezení udržitelného rozvoje regionu Horná Orava.

V této sekci jsou však uvedeny i příspěvky často řešící velmi speciální problematiku v různé velkých modelových regionech, např. práce M. Trembošové (Univerzita Nitra) – Vývojové etapy maloobchodní sítě města Nitra v letech 1992–2008, nebo J. Havrlanta (Univerzita Ostrava) – Perspektivy cestovního ruchu v periferim regionu Jesenicka.

Pouze tři příspěvky jsou zařazené do sekce Výzkum v didaktice geografie, kde na první pohled zaujme jediný příspěvek zahraničních autorů – H. S. Balyan, N. G. Hovsepjan (Univerzita Jerevan), kteří se zabývají jednotlivými doporučenými metodami při využívání a řešení didaktických problémů při výuce geografie zahraničních studentů na Univerzitě v Jerevanu. D. Foltýnová a K. Mrázková (MU Brno) zpracovaly příspěvek o informačních a komunikačních technologiích ve výuce zeměpisu na základních školách a J. Oláhová a M. Nemčíková (Univerzita Nitra) věnovaly pozornost především problematice využití exkurze, jako mimořádní organizační formě výuky.

V sekci Kartografie a geoinformatika ve službách geografie byly prezentována dva referáty. Tvorbou plánů pro podporu cestovního ruchu se zabývala Z. Dobešová z ÚP Olomouc a autorky R. Popelková a M. Mulková (Univerzita Ostrava) řešily problematiku kvantitativních metod vizualizace změn v krajině.

Závěrem lze konstatovat, že recenzovaný zborník představuje vcelku zdařilý soubor přehledu nových a moderních trendů v současné geografii, prezentovaných řadou renomovaných autorů z předních českých a slovenských geografických pracovišť. Uvedený zborník je tak možné doporučit všem zájemcům o uvede-

nou problematiku, jakož i všem posluchačem geografie univerzitního studia.

A. VEŽNÍK

* D. Hübelová (ed.), MU Brno 2009, 220 s.

Od Domu útěchy k Masarykovu onkologickému ústavu*

Dne 13. ledna 1935 předal Spolek Dům útěchy do provozu první československý léčebný ústav specializovaný pro léčbu a výzkum nádorů; nesl pojmenování Masarykova léčebna – Dům útěchy a byl postaven v Brně na Žlutém kopci (v přímé návaznosti na Chirurgickou zemskou nemocnici). K 75. jubileu tohoto historického mezníku vydal tento ústav – dnes jej známe jako Masarykův onkologický ústav v Brně – půvabný 92stránkový svazek o své historii. K jeho sepsání pozval historiografku Lékařské fakulty MU v Brně doc. dr. Věru Linhartovou, CSc. Budiž hned řečeno, že je to dílko záslužné.

V. Linhartová tak navázala na obdobně motivovanou i obdobně koncipovanou kroniku, kterou k 50. výročí tohoto lékařského ústavu napsal na konci své 10leté, bohaté aktivity ve funkci ředitele uvedené instituce – v té době nesoucí jméno Výzkumný ústav klinické a experimentální onkologie – prof. MUDr. Jaroslav Švejda, DrSc. Autorka se ujala úkolu náročného, neboť právě v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století a do současnosti byla historie této léčebny – úměrně dějinám české společnosti – zvláště bohatá a bouřlivá. V. Linhartová ji velmi správně pojala především nikoliv z hlediska objektivně popisného, nýbrž z hlediska velmi dynamického kauzálního pozadí určujících idejí, sil a vlivů, často navzájem protichůdných, i s různým pořadím důležitosti určujících principů etických, politických a ekonomických. Až se skoro zdá, že v samém závěru svého spisu, v charakteristice současné situace ústavu, musela ve svých formulacích respektovat tlak rozhodujících sil současnosti... Vůbec se zdá, že autorka sledovala – i interpretovala – v knize s plným důrazem dvě životní fáze ústavu: jeho po-

čátku (období ideového záměru založit Dům útěchy, jeho vznik a vstup do života) je věnováno 41 stran a jeho etapě současně 11 stran. Vývoj v letech 1942–1990 (tj. v 48 letech, rozdělených do 6 kapitol) je pak zhuštěn na 13 stran.

Nejcennější – a také s nejdardařejším, nejobjektivnějším a zřejmě s neintenzivnějším autorským zaujetím napsanou částí celého díla jsou jeho první 4 kapitoly, věnované zakladatelské myšlence, z níž ústav vznikl, a jejím autorům: Lucii Bakešové a jejímu synovi doc. MUDr. Jaroslavu Bakešovi; máme za to, že Bakešovi jsou po prof. MUDr. Františku Hamzovi dalšími velkými, jakkoliv dnes málo známými osobnostmi českého lékařství, které se octly v autorském hledáčku V. Linhartové, aby je zevrubně zpracovala monograficky. (Na titulní straně zde hodnoceného jubilejního díla také oficiálně oznamuje, že je připsáno i zakulaceným výročím úmrtí jich obou.) Objemná je i kapitola věnovaná prof. MUDr. Richardu Wernerovi, prvnímu řediteli ústavu.

Textu by slušela i zmínka o architektonické hodnotě původní budovy Masarykova ústavu – z hlediska jejího významu v době jejího vybudování jako významného díla funkcionalistického. Velmi zajímavé by byly také konkrétní doklady zmíněné výzkumné spolupráce dnešního Masarykova onkologického ústavu s americkou Mayo klinikou.

Úkolem objektivní recenze je ovšem nejen ocenit klady díla, ale stejně otevřeně zhodnotit i jeho slabší stránky. Těmi jsou v tomto případě zejména aspekty formální. Grafická úprava budí rozpaky. Nevhodná je dvousloupcová a neupravená sazba stránky s nevhodným formátem nadpisů. Text je ilustrován neúměrně malým počtem malých fotografií. Z nich celá řada těch nejdůležitějších, portrétních, je nedůstojně nízké technické kvality. Tim více s nimi kontrastují technicky velmi dobré, ale většinou nepotřebné propagační barevné fotografie výrazně většího formátu na 9 stranách přílohy, ilustrující kulturní a sportovní akce pořádané ústavem v současné době.

Úplně na konec pak je nutno nezamlčet, že je škoda, že text díla je zatížen mnoha chybami, svědčícími o příliš uspěchaných korekturách: chybami tiskovými, gramatickými (v češtině, němčině, angličtině i latině). Jen dosti vzdělaného čtenáře může např. napad-